

Valorisatie Kallista Veltkamp

Beschikbaar op de site van POINT013 voor de leerkrachten van de deelnemende scholen

Student: Kallista Veltkamp
Studentnummer: 3970876
Datum: 18-06-2018
Cursus: Academic Professional, Universiteit Utrecht

Begaafde leerlingen in hun plusklassen en hun motivatie

In Nederland krijgt de gemiddelde leerling over het algemeen goed onderwijs. Ook voor zwakker presterende leerlingen is veel aandacht. Er is echter net zo'n grote groep die juist aan de bovenkant van de leerlingpopulatie zit. De laatste jaren is er ook meer aandacht voor deze groep begaafde leerlingen. Voor deze leerlingen zijn er bijvoorbeeld zomerscholen, er is begaafdenonderwijs en er zijn op veel scholen plusklassen. De huidige masterthesis richtte zich op deze plusklassen.

Dit onderzoek is uitgevoerd bij 221 begaafde bovenbouwleerlingen die een deel van de week een plusklas bezoeken. De leerlingen waren afkomstig van elf basisscholen uit de omgeving Tilburg die aangesloten zijn bij POINT013. POINT staat voor Passend Onderwijs voor Ieder Nieuw Talent. POINT013 is een werkplaats voor onderwijsonderzoek met betrekking tot (hoog)begaafde leerlingen. POINT richt zich op het verbinden van de onderwijspraktijk met wetenschappelijk onderzoek (zie www.point013.nl).

Er is onderzocht hoe begaafde leerlingen aankijken tegen de plusklas waar zij in zitten in vergelijking met hun reguliere klas. Dit is onderzocht aan de hand van de *expectancy-value theory*. Deze theorie stelt dat de inzet die iemand toont voor een taak afhangt van twee vragen: gaat deze taak mij lukken (*expectancy*) en vind ik deze taak waardevol (*task value*)? Deze moeten allebei hoog zijn voor een hoge inzet. Om dit te onderzoeken zijn op 11 Nederlandse scholen vragenlijsten afgenomen. Deze vragenlijsten zijn afgenomen bij leerlingen die één of meerdere dagdelen per week naar een plusklas gaan en de rest van de week in hun reguliere klas zitten.

Expectancies

De verwachting was dat de *expectancy* in de plusklas lager zou zijn dan in de reguliere klas. Dit werd verwacht op basis van het zogenaamde *big-fish-little-pond effect* (BFLPE). Dit effect stelt dat een leerling met minder zelfverzekerd is in een klas met hele slimme klasgenoten, dan in een klas met minder slimme klasgenoten. Begaafde leerlingen zullen dus minder zelfverzekerd zijn over hun prestaties wanneer zij in een plusklas zitten (tussen allemaal andere begaafde leerlingen) dan wanneer zij in een reguliere klas zitten (waarin ook zwakkere en gemiddelde leerlingen zitten). Dit BFLPE kwam echter niet naar voren in het huidige onderzoek; er was geen verschil tussen de *expectancy* van de leerlingen in de plusklas en de reguliere klas. Het meeste onderzoek naar het BFLPE is gedaan in fulltime programma's, zoals zomerscholen. Wellicht is het zo dat het BFLPE aanzienlijk kleiner of zelfs volledig afwezig is bij begaafde leerlingen in parttime programma's, zoals

plusklassen. Wellicht zou begaafdheid als een soort buffer kunnen fungeren tegen het BFLPE.

Task value

Een andere verwachting in het huidige onderzoek, betrof de *task value* van de leerlingen. Er werd verwacht dat leerlingen in de plusklas meer waarde zouden hechten aan hun taken dan in de reguliere klas, omdat de taken in de plusklas vaak uitdagender, leuker en nuttiger zijn voor de begaafde leerlingen. Dit kwam inderdaad naar voren uit het huidige onderzoek; de leerlingen hechtten meer *task value* aan de taken in de plusklas. Ook dit is een belangrijke bevinding voor onderwijsprofessionals; het kan lonen om het onderwijs in de reguliere klas zodanig in te richten dat de begaafde leerlingen de taken in de reguliere klas ook leuk, nuttig en belangrijk vinden, omdat dit invloed heeft op de inzet die zij zullen tonen voor deze taken.

Effecten van expectancies en task value op inzet

Ook is er gekeken naar de effecten van expectancies en task value op de inzet van leerlingen in de plusklas en reguliere klas. Uit het huidige onderzoek kwam naar voren dat leerlingen die in de plusklas hoge verwachtingen hadden over dat zij de taken in de plusklas succesvol zouden uitvoeren, zich gingen inzetten voor deze taken. Dat betekent dat té zelfverzekerd zijn over je prestaties, bij deze leerlingen misschien niet zo gunstig uitpakt.

Conclusie

Plusklasleerlingen bleken de taken in de plusklas leuker, interessanter of waardevoller te vinden dan de taken in de reguliere klas. Dit betekent dat het voor deze leerlingen wellicht mogelijk is om de taken in de reguliere klas ook uitdagender te maken, zodat deze leerlingen in de reguliere klas ook optimaal gemotiveerd zijn. Desondanks bleken de leerlingen in de plusklas zich niet meer in te zetten dan in de reguliere klas: in beide settings gaven de leerlingen aan hard te werken. Een andere opvallende bevinding was dat leerlingen die erg zelfverzekerd waren over hun prestaties in de plusklas, zich daar minder inzetten. Voor onderwijsprofessionals is dit belangrijk om in het achterhoofd te houden; Wees je ervan bewust dat de verwachtingen voor succes van begaafde leerlingen in de plusklas kunnen leiden tot minder inzet en dat het goed is om een realistische zelfbeeld bij deze leerlingen te stimuleren.

Bijlage I

Abstract masterthesis

Pull-out programs are a popular method for teaching gifted and talented students. However, there is not much known about the impact these kinds of programs might have on the motivation of the students. The expectancy-value theory states that the effort for a certain task is comprised of two factors: expectations about successful performance on the task and the subjective task value. Using this theory as a framework, this study makes a comparison between high ability students in their regular classroom and in their pull-out program regarding their expectancies, values and effort. Participants were 221 high ability students in eleven Dutch elementary schools, all taking part in a part-time pull-out program. Hypotheses were tested by paired samples t-tests and multiple regression analyses. Results show that the students valued the pull-out program more than their regular class. Results also suggested an absence of the beforehand expected big-fish-little-pond effect (BFLPE). Lastly, results showed that higher expectancies in the pull-out program led to lower effort in the pull-out program. Limitations and practical implications are discussed and suggestions for further research are made.